

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes évre	48 K
Félévre	24 K
Megyei díj	12 K
Egy napra	4 K

Egyes szám ára 16 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Feladv. szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Képző-utca 1. sz. Telefonszám: 21

MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR-
ÉS ÜNNEPNAPOK KIVÉTELEVEL.

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 91. szám.

Szombat, április 20.

Hétfőn délután országos tüntetés lesz A politika hirei.

Budapest, április 20. A főváros és Magyarország több nagy városának munkássága hétfőn délután 2 órától 5 óráig országos tüntetést tart a választójog érdekében.

Budapest a városligeti iparsarnok előtt lesz a gyűlés. Ezen idő alatt a villamosok sem közlekednek. A kávéházakat, vendéglőket pedig este fél 4 óráig zárva tartják.

Kedden már újból megkezdí a munkásság a rendes munkáját.

A szociálista párt vezetősége röpecdúlán hivja fel a munkásságot, hogy minél nagyobb tömegben jelenjék meg a tüntetögyűlésen és minden gyárból lehetőleg csoportosan induljanak el.

Az alkotmánypárt tegnap esti értekezlete.

Budapest, ápr. 20. A 48-as alkotmánypárt tegnap esti értekezletén Wekerle kijelentette, hogy amikor a kisebbségi kormány megalakult, ama biztosítást kapták, hogy ha a választójogi reformot a mai parlamentben keresztülvinni nem tudják, a nemzetre appellálhatnak. Miután ezen eszköz közben kétségessé vált, le kellett mondanunk. Elsőrendű feladatunk továbbra is a választójog megalkotása. Igéreteimhez változatlanul ragaszkodom. A megegyezési kísérletek során nem mentem el messzebb, mint amit Andrássy Gyula gróf módosítása annak idején megjelölt. Az egyezkedési tárgyalások már az első pontoknál megíiusultak. A pártnak változatlanul ragaszkodnia kell programunkhoz. Mindent el kell követnünk, hogy a választójogot nyugvópontra juttassuk. Kívánatos, hogy ezen cél érdekében együtt maradjunk. Mint kisebbségi kormány azonban lehetetlen nyugvópontra juttatnunk ama felhatalmazás nélkül, hogy a választókra appellálhassunk. Azt hiszem mindnyájan ragaszkodunk az alapelvekhez. Differenciák csak akörül léteztek, hogy egyesek megegyezést, mások ennek ellenkezőjét akarják. Azért kell együtt maradnunk, hogy a választójog olyan terjedelemben és tisztaságban valósuljon meg, ahogy kontempláltuk.

Ugron Gábor ezután beterjeszti az elnöki tanács ismert határozati javaslatát, amely szerint a kormány választójogi javaslatának lényegéhez továbbra is ragaszkodik.

Hadik János gróf indítványt tesz a választójogi javaslat negyedik paragrafusának módosítására nézve.

Andrássy Gyula gróf ismerteti a munkapárttal folytatott tárgyalásokat. Zichy János gróf szerint a reformot akként kell megvalósítani, amint a javaslatban lefektetve van. Megjegyzí, hogy a munkapárt olyan közeledést tett állásponjuk felé, amire nem számítottak. Lehetségesnek tartja a munkapárttal a megegyezést.

Vázsonyi Vilmos dr. kijelenti, hogy lemondását véglegesnek tartja.

Apponyi Albert gróf szerint sem fölfelé, sem lefelé nem kell keresni a kompromissziumot. Öfelsége előtt ugyanis a választójogban a legkisebb nehézséggel sem találkoztak.

Barta Ödön után Wekerle kijelenti, hogy a közügyre károsnak tartaná, ha a nézeteltérés szakadásra vezetne.

Az elnök elrendeli a szavazást. Negyvenhatan Ugron Gábor indítványa mellett, huszonheten ellene szavaztak, mire az értekezlet véget ért.

Kühlman államtitkár is lemond?

Berlin, ápr. 20. A „Vorwärts“ jelentése szerint a német szociálista párt vezetőinek Kühlman-nál bejelentett látogatását lemondották. Kühlman most érkezett vissza a főhadiszállásról és valószínűleg lemond. Utóda Hintze admirális lesz.

3 millió amerikai jön az európai harctérre.

Washington, ápr. 20. Parker hadügyminiszter kijelentette, hogy égető szükség van most már arra, hogy a legnagyobb gyorsasággal szállítsák az európai harctérre az amerikai csapatokat. Rövid időn belül három millió embert szállítanak át, később pedig még öt milliót.

A kanadai kormány felhatalmazást kapott arra, hogy terjesszék ki a korhatárt, a felmentetteket hívják be és 23 évig minden férfit a frontra küldjének.

Olasz ezredek mennek a nyugati frontra?

Lugano, ápr. 20. Orlando miniszterelnök kijelentette, hogy nyugaton legközelebb olasz ezredek fognak harcolni a németek ellen.

A döntő válság napjai nyugaton.

London, április 20. Katonakörök véleménye szerint a helyzet döntő válsághoz érkezett. A nép hangulata nyomott. Remélik, hogy az angol seregek megmentik a helyzetet.

Helyreállt a diplomáciai viszony Oroszországgal.

Berlin, ápr. 20. A diplomáciai viszony Joffe nagykövetnek Berlinbe, Mirbach grófnak pedig Moszkvába való érkezése folytán Németország és Oroszország között helyreállott.

Rossz idő van az olasz fronton.**A vezérkar mai jelentése.**

Budapest, ápr. 20. A vezérkar főnöke jelenti: Az olasz harctéren a rossz időjárás miatt szünetel a harci tevékenység.

A jövő héten ujonnan kinevezett kormány jön?

Budapest, ápr. 20. Egy magas udvari méltóság a „Déli Hírlap“ értesítése szerint állítólag kijelentette, hogy öfelségének az a kívánsága, hogy a jövő héten Magyarországnak ujonnan kinevezett kormánya legyen.

Hivatalos jelentések**Vezérkarunk jelentése.**

Budapest, április 19.

A miniszterelnökség sajtóosztályától ma a következő hivatalos jelentést kaptuk a harctéri eseményekről:

OLASZ HARCTÉR:

Az Etsch és a Piave közt a harci tevékenység állandóan élénk. A hét község fensíkján több olasz előretörést visszavertünk.

A vezérkar főnöke.

Német hivatalos jelentés.

Berlin, április 19.

A nagy főhadiszállás jelenti:

NYUGATI HARCTÉR:

A flandriai tölesérmezőn felderítő osztagaink és belga meg angol őrsök között ismételtén kisebb tükközetek fejlődtek.

Az ellenség erős támadásait, amelyeket északi és északnyugati irányból intézett Wylschaete ellen, visszautasítottuk. Az ellenség már készülségi állásaiban igen súlyos veszteségeket szenvedett megsemmisítő tü-zünkben.

Bailleul és Labassée között a tüzérségek erős harci tevékenységet folytattak.

Bethunétől északnyugatra gyalogsapataink előrenyomultak a Labassée-csatornától északra levő ellenséges vonalak ellen és néhány ágyut zsákmányoltak.

Givenchnél váltakozó harc folyt. Több mint 600 foglyot ejtettünk.

Az Avrenál néhány napja fokozott tüzérségi tevékenységet tegnap este erős mélyen tagozott francia támadások követték Morisel és Moreuil ellen.

Az Avre mindkét partján a Senecat-erdőn keresztül és az Ailly—Moreuil-i ut két oldalán hasztalan rohmoztak a sűrű támadó hullámok. Elkeseredett harcban visszavertük az ellenséget, amely véres veszteségeket szenvedett. Az erős tüzérségi tűz ezen a szakaszon éjjel is tovább tartott.

KELETUKRÁNIA:

Trauriában megszállottuk Csaplinkát és Melitopolt.

MACEDON ARCIVONAL:

Rohamsapatvállalkozásainkból a Cserna hajlásánál néhány olaszt és szerbet szállítottunk be fogolyként.

Ludendorff.

A torontái állapotok.

(Válasz az „Alkotmány“-nak.)

Nagybecskerek, ápr. 20.

Az „Alkotmány“ április 13-iki számában fenti címmel a lap „délmagyarországi munkatársá“-tól — aki egyébként a cikk alján az X. névjelzést használja — egy irás látott napvilágot, amely a vármegyénkben uralkodó állapotokról szólva, úgy állítja be a helyzetet, hogy itt főispán és alispán között a legelkeseredettebb harc dúl, mert a vármegyét mindig jellemző párturalom nem tud megbarátkozni azzal a demokratikus szellemmel, amelyet az új főispán hozott magával és közhasznú, ideális célokért lelkesülő munkájában léptenyomon nehézségeket támaszt. Ennek a megállapítása után a cikkíró, az X-eket jellemző gyors és ügyes fordulattal egészen személyes élt ad további írásának és *Jankó* Ágoston alispán működését, évtizedeken át kifejtett munkásságát teszi kritika tárgyává, nem átalván ennek során olyan állításokat kockáztatni, amelyeknek valótlanágáról és szándékos rosszakaratu elferdítéséről ebben a vármegyében minden higgadtan és objektive gondolkodó ember meg van győződve. Nemesak itt a vármegyében azok, akik nap-nap után közvetlenül tanui lehetnek a vármegye alispánjának nagy képzettségéről, meleg emberszeretetről, kiváló szociális érzékről tanuskodó munkásságának, amit a vármegye érdekében kifejt, hanem ország-szerte a mértékadó körök egyértelműleg meg-egyeznek abban, hogy *Jankó* Ágoston alispán egyik legkiválóbb közigazgatási szakember, hogy csak kevés alispánja van ennek az országnak, aki olyan nagy eredményeket mondhat a magáénak, aki egy ily nagy vármegye ügyeit évtizedeken keresztül, úgy a megyebeliek, mint a kívülállók közmegelegedésére intézi. Éppen azért mert ezek a körülmények annyira ismeretesek, nem tartjuk sem szükségesnek, sem *Jankó* Ágoston igazi kvalitásaihoz méltónak, hogy a cikkíró ezen állításaira reflektáljunk. Vagy ismerje ő tényleg a torontái viszonyoknak és akkor rosszakaratuán ferdit, vagy távol él ettől a vármegyétől és akkor gonosz szándékú emberek célzatosan tévutra vezették információikkal.

Ha éppen ezért a cikk valótlanágoktól hemzsegető célzatos állításaival nem is foglalkozunk, mégsem mulaszthatjuk el, hogy az egész íráshoz egy-két megjegyzést ne fűzzünk.

Az „Alkotmány“ cikke, amely az egyik részében *Jankó* Ágoston alispán érdemeit igyekszik kisebbiteni, másik részében *Steuer* György főispán munkásságáról szól az igaz elismerés hangján. Anélkül, hogy a főispán munkásságának ideális céljait, azokat a nemes eszméket, amelyek tetteit és intézkedéseit irányítják a legtávolabbról is kétségbevonnánk vagy kisebbiteni akarnánk, mégis azt hisszük, hogy a cikkíró írásával a főispánnak sem tett jó szolgálatot bármennyire ki is emelte érdemeit.

További megállapításunk a cikk olvasása után, hogy abban lehetetlen meg nem látni a botránykereső politikai momentumot. Sajnos, hogy egyesek politikai törekvéseik nemtelen hevéletében meggondolás nélkül taposnak rá egy munkás és eredményes közhivatalnoki életnek legszebb eredményére, arra a megbecsültetésre, melyet *Jankó* Ágoston alispán Torontáivármegyében élvez. Hogyan lehetséges, hogy valótlan állításokkal büntetlenül meggyanusítsanak egy olyan embert, akiről egy nagy vármegye egész közönsége tudja, hogy minden legcsekélyebb ténykedésénél

mindig a köz érdekeit tartja szemelőtt, akinek személye iránt ennek a vármegyének minden fia valóban megérdemelt tisztelettel viseltetik. Elszomorító dolog, de önként felvetődik a kérdés, hogy van-e garanciája ebben az országban a személyes kiválóság értékelésének, ha a legönzőbb politikai célokért fel akarják dönteni a vármegye egész közönségének jobb meggyőződését. Mert Torontáivármegyében — ezt tulzás nélkül megállapíthatjuk — mindenki *Jankó* Ágostonban látja mintaképet a köztisztviselőnek. Nem mi mondjuk, mert minden jóhiszemű ember e vármegyében tudja, hogy olyan ember az alispán, aki nem csak megmondja, hogy mit tart jónak és helyesnek, hanem akarja is, hogy úgy legyen; hogy azzal sem elégszik meg, hogy intézkedéseket tesz, hanem ezenfelül meggyőződést szerez, hogy azt végrehajtották-e hiven és pontosan és minden téren ő maga jár elő elsősorban jó példával; hogy szeretettel és igazságosan kezeli a reá bízott hatalmat és ezáltal általános megelegedést okoz mindenfelé.

Ismerik vármegyénk alispánjának közigazgatási felfogását, mely két sarkponton nyugszik. Az egyik a történelmi fejlődés tanulása, amely azt kívánja, hogy a vármegye tartsa meg az önkormányzat lényegét, a másik a modern nemzeti magyar állam kiépítésének, fenntartásának és beláthatlan örök időkre való biztosításának érdeke. Ennek a két elemnek, a történelmi fejlődésnek és a modern élet követelményeinek az alispán felfogásában egyforma súlya van. Kell-e bővebben kifejteni, hogy ebben a koncepcióban egyesül a hazafias mély érzés, mely a történelmi fejlődés, a magyar hagyomány iránti előszeretettel nélkül nem is képzelhető.

Jó szerencse, hogy ezt a vármegyét, ennek a megyének közvéleményét az ilyen silány kalóz politikával, mint amilyen az „Alkotmány“ cikkéből kisugárzik, megteveszteni nem lehet, hogy az ofele valótlanágokon, még ha a mindennek fölött hatásos és hangulatkeltésre kiválóan alkalmas demokrácia jelszavával akarják is becsempészni, az igazi megyei közvélemény, amely rendíthetetlenül hisz az alispánban, rajtuk üt és a gonosz célzattal kitérített zászlót leveszi a méltatlan helyről.

Még csak annyit: Mindenki tudja, akinek csak a legkevesebb betekintése volt a közelmúlt eseményeibe, hogy *Jankó* alispán nem kereste, hanem inkább kerülte a főispánságot, hogy soha nem vett aktív részt, sem az országos, sem a megyei politikai mozgalmakban, tehát a cikknek idevágó állításai is tudatos ferditések.

Itt a vármegyében csak azt tudja mindenki, de ez azután kitérőhellenül bele van véste a vármegye minden fiának lelkébe, hogy az alispánt a megye osztatlan bizalma emelte, a megye érdeke hozta évekként azelőtt az alispáni székre és hogy ő a legméltóbb képviselője a vármegye érdekeinek.

TAJAKOZTATO.

Az ingyenes olvasóhelyiség és könyvtár nyitva van minden nap délután 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon délután 5 órától este 10-ig. Könyvtárhoz vasárnap szerda, péntek délután 5-7 óráig.

Városi ingyenes népkönyvtár. A volt ezüdtaszéki épületben. Nyitva naponként reggel 9-től d. u. 9 óráig.

Telefon 330.

Városi Mozi a Városi Színházban.

Telefon 330.

Szombat, április hó 20-án, két előadás: 6 és 9 órakor. Vasárnap, április hó 21-én négy előadás: 3, 5, 7 és 9 órakor.

A tenger démona.

Tengerész dráma 3 felvonásban.

A masször leánya.

Vigjáték 2 felvonásban. A főszerepben Ritta Clermont.

HIREK

Mit tárgyal a városi közgyűlés.

Nagybecskerek város képviselőtestülete f. hó 22-én, hétfőn délután 3 órakor közgyűlést tart az alábbi tárgysorozattal:

1. Alispáni leirat a zsabylai tiszai hadihíd átvétele tárgyában.
2. Alispáni rendelet az anya- és csecsemővédelem szervezése tárgyában.
3. Alispáni rendelet a vásárok számlának korlátozása tárgyában.
4. Hivatalos jelentés az esküdtek alaprajstromának összeállítására kiküldendő bizottság megválasztása tárgyában.
5. Hivatalos jelentés a városi kertész szerződésének meghosszabbítása tárgyában.
6. Hivatalos jelentés az usztavai csolnak bérbeadása tárgyában.
7. Hivatalos jelentés az elhagyott gyermekek segélyalapjának 1917. évi zárszámadása tárgyában.
8. Hivatalos jelentés a március havi pénztárvizsgálatról.
9. Hivatalos jelentés az iktatói állás helyettesítés útján való betöltése tárgyában.
10. A nagybecskereki ipartestület megkeresése céna és vargafonál beszerzése tárgyában.
11. Az Iskolai gyermekbarát-egylet kérelme évi segélyének kiutalása iránt.
12. Hivatalos jelentés a gyepmesteri állás betöltése tárgyában.
13. Weber Győző kérvénye községi kötelekbe való felvétele tárgyában.

— **A 82. gy. ezred új elnevezése.** Budapestről táviratozzák: A király elrendelte, hogy a cs. és kir. 82-ik gyalogezred ezentúl *Schwitzer* báró 82-ik cs. és kir. székely gyalogezred nevét viselje.

— **Kühlman beteg.** Berlinből jelentik: *Burián István* báró külügyminiszter a jövő héten Berlinbe érkezik. *Kühlman* államtitkár könnyebben megbetegedett.

— **Czernin Abbáziába megy.** Budapestről táviratozzák: Bécsi jelentés szerint öfelsége fogadta *Czernin* gróf volt külügyminisztert, aki néhány hétre Abbáziába utazik.

— **Katonai kinevezés.** A király, mint a Rendeleti közlöny írja, *Scheirich* Pál 29. gyalogezredbeli főhadnagyot századossá léptette elő.

— **Egyházi zenei műsor.** Holnap vasárnap a helybeli róm. kath. plébánia-templomban a fél 8 órai mise alatt német nép-ének, a fél 9 órai mise alatt pedig magyar nép-ének lesz. A 10 órai nagymise alatt az egyházi énekkar a helybeli róm. kath. árvaház növendékeinek közreműködésével előadja: Leitner: „Tantum ergo” „Genitori”, Gruber: „Mise C-moll, Offertoriumra”: Filke: „Himmelskönigin” zenekar kísérettel.

Este 6 órakor: Lipp: „Sei uns gepriesen”, Leitner: „Tantum ergo” „Genitori” új, „Lorettoi Litanía” Bill Józseftől zenekar kísérettel első előadás és Leitner: „Regina colli” új.

— **Tanácsülés.** Ma délelőtt a városházán tanácsülés volt, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

— **Esküvő.** *Krumenacker* Károly banktisztviselő ma délben kötött házasságot *Hutter* Almával, *Hutter* János földbirtokos leányával. Az esketést *Giffinger* Zsigmond anyakönyvvezető végezte. Tanúk voltak: *Krumenacker* Ferenc számtanácsos és *Bence* Miksa butorgyáros. Ma délután az egyházi esküvőt tartották meg a róm. kath. templomban.

— **Halálozás.** Mint őszinte részvétellel értesülünk, özvegy *Napholtz* Ágostonné hosszas betegskedés után ma délelőtt Eötvös-utcai lakásán 70 éves korában meghalt. Az elhunytat kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Temetése iránt még nem történt intézkedés.

— **Művészet** lesz e hó végén a városi moziban. A művésztetre, amely iránt nagy az érdeklődés, eljönnek *Kökény* Ilona, *Vendrey* Ferenc és *Csejledi* Gyula zeneszerző, a Modern Színpad kiváló művészei.

MODERN MOZI

Az Orientben (Aradáci-ut)
TELEFONSZÁM 312.

Szombat 20-án. Vasárnap 21-én

Detektív ujdonság!

A titokzatos halott.

Detektív dráma 4 felvonásban.

Henny Porten legújabb kalandja.

Kedden először szerepelnek Gunár Tolnas,
Olaf Föns egy műsoron.

Előadások: Szombaton 6 és 9 órakor.
Vasárnapon 3, 5, 7 és 9 órakor.

Helyárak:

Páholyülés 1-80 K, zsölye 1-50 K, I. hely 1-20 K, II. hely 1- K, III. hely 60 fillér.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban a lefolyt héten a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Weber Mihály rk. szobafestő és Molnár Mária rk. — Maletin Dobrivoj gk. napszamos és Belity Vukoszava.

Születések: Deszpotov Dömötör gk. földm., fiu. — Gardinovaeski Emil gk. földm., leány. — Milenov Dusan gk. napszamos, fiu. — Gieszer Árpád rk. magántisztviselő, fiu. — Bartos Adam agh. ev. kocsis, leány. — Blichta Mihály rk. asztalos, fiu. — Kirtyánszki Aron gk. földm., fiu. — Urueski Szvetozár gk. földm., fiu. — Zahn Péter rk. napszamos, leány. — Scheinberger Manó izr. mészáros, leány. — Wiat Nándor rk. cipészsegéd, leány.

Halálozások: Tarnay Ferencné rk. 58 éves, idült veselő. — Özv. Moosch Vilmosné rk. 75 éves, gyomorrák. — Özv. Gavrilovics Jánosné gk. 86 éves, aggkór. — Krunity Miklos gk. 80 éves napszamos, aggkór. — Staity Szimilya gk. 35 éves, elmebeteg. — Boszankity Sztója gk. 5 éves, tüdőgyulladás. — Raniszavlyev Szvetozár gk. 17 éves kereskedősegéd, tüdővész. — Wekerle Ferenc rk. 62 éves napszamos, májlob. — Karácsonyi Ferenc rk. 65 éves napszamos, billentyűk elégtelensége. — Özv. Varga Józsefné rk. 74 éves napszamos, aggkór. — Zsivkovics Szilárd gk. 11 éves, mellhártyalob. — Zority Ráda gk. 6 éves, tüdőlob. — Wagner Sándor rk. 2 hónapos, görcsök. — Halász Mihály agh. ev. 68 éves napszamos, aggkór.

— **A nagybecskereki gyógynövény részvénytársaság** felhívja mindazokat, akik vadon termő gyógynövények gyűjtésével foglalkozni óhajtanak, forduljanak közelebbi felvilágosításért mielőbb, lehetőleg személyesen, a vállalat vezetőjéhez, Guttman Mór urhoz (Vörösmarty-utca 30.) Tanítók, óvónők, községi alkalmazottak, kereskedők, rokkant katonák, erdőőrök, kertészek tekintélyes mellékeresetre tehetnek szert és a mellett hathatósan támogatják a községükbeli legszegényebb és más munkára nem alkalmas lakosait.

CLUB-MOZGÓ

a Club-kávéházban. Telefon: 47. sz.

Hétfőn, ápr. 22-én Kedden, ápr. 23-án
2 előadás. 2 előadás.

Nagy szenzációs sláger!

A föld rabjai.

Dráma öt felvonásban.

Főszereplő: Lábass Juci.

Irták: Emőd Tamás és Békeffy László.

Gyönyörű kísérő műsor.

Az előadásokat elsőrangú cigányzene kíséri.

Helyárak: Páholyülés 1-80, zsölye 1-50, I. hely 1-20, II. hely 1- K, III. hely 60 fillér.

— **Utólag is lehet kitüntetést kapni.** Budapesti munkatársunk telefonálja: Az utóbbi időben katonai parancsnokok több ízben, tapasztalták, hogy olyan tisztetek, akik huzamosabb időt töltöttek a harcúterén, több ütközetben részt vettek, sőt esetleg meg is sebesültek, nincsenek kitüntetve. Habár az idevonatkozó rendeletek értelmében az ilyen tisztetek jogukban áll kitüntetésüket kérelmezni, egyesek túlzott szerénységéből nem éltek ezzel a jogukkal. Hogy a tisztetek utólagosan is kitüntetést kapjanak, most elrendelték, hogy minden póttestparancsnok és minden egyéb parancsnok a neki alárendelt tisztól és tisztjelöltől követelje be a „személyi lapot” és amennyiben a parancsnok a személyi lap alapján azt látja, hogy az illető a kitüntetésre érdemes, akkor utasítani tartozik az illető tisztet vagy tisztjelöltet arra, hogy a kitüntetésre vonatkozó folyamodványát a hadsereg főparancsnoksághoz szolgálati uton nyújtsa be. A rendelet, amely ez ügyben intézkedik, foglalkozik a legénységi állományu egyének utólagos kitüntetésének kérdésével is. Elrendelték, hogy azokat a legénységi állományu egyéneket, akik huzamosabban teljesítettek harcúteri szolgálatot és közben legalább két ízben sebesültek meg, szintén kitüntetésre kell előterjeszteni. A parancsnokoknak kimutatást kell készíteni ezekről a katonákról. Különösen felhívták a parancsnokok figyelmét azokra, akik harcúteri sebesülésük folytán mint rokkantak bocsájtattak el és kitüntetést nem kaptak.

— **Agyonlőttek Nagyikindán egy katonaszökevényt.** Florea Juon 29. gyalogezredbeli katonaszökevény már régebbi idő óta bujkál Nagyikindán. Megszökött ezredétől és a városban tartózkodott részint a szülői háznál, részint a kedvesénél. A esendőrök április 16-ikán igazolásra szólították az utcán Florea Juont, aki futásnak eredt. Fodor Fábián esendőralőrmeister erre fegyverrel rálőtt. A esendőrgolyója fejbe találta a katonaszökevényt és nyomban megölte. Fodor György nagyikindai esendőrszázados megindította a vizsgálatot: jogos volt-e a fegyverhasználat? A katonaszökevényt tegnap temették.

— **A hüléssel, az influenzával, a lelekezservek hurutjával, a mellasztmával, a tüdőbajjal és a lázt okozó fertőző betegségekkel járó makacs székrekedés a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata folytán rövid idő alatt biztosan és könnyedén megjavul, anélkül, hogy utólag valami kellemetlen érzést okozna.**

— **Jóteknycélú előadás** volt tegnap este a Modern moziban, mely alkalommal zsufozásig megtelt a nézőtér közönséggel. A bevétel a Misszió-egyesület-alapja javára lett fordítva. Műsoron volt a „Forró égőv alatt” című fantasztikus dráma. Ma és holnap „A titokzatos halott” című detektív dráma körül előadásra s valószínű, hogy hasonlóan a tegnap estéhez, mindkét napon telt ház előtt.

— **Katonatitton** Temesvári-u. 1500. sz. a nyitva minden nap d. u. 2-9 óráig.

Csak

RÁDIUM

sós borszeszt

használjunk test-és egészségápolásra.

Nagy üveg	K 12-
Közép üveg	K 6-30
Kis üveg	K 2-20

Gyártja: A Dunántúli Gazdas. Szeszgyárosok

Szeszfinomító Részvénytársasága

Nagykanizsán.

A központok ellen országos nagygyűlést tartanak Budapesten.

— Budapesti munkatársunktól. —

Budapest, április 20.

Az Országos Kereskedő és Iparos Szövetség egyik legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy pünkösd vasárnapján a régi képviselőház nagyszobájában országos nagygyűlést tart a központok ellen. Erre a gyűlésre a szövetség meghívta a temesvári kereskedelmi és iparkamarát, a nagybecskereki ipartestületet és egyéb kereskedelmi és ipari érdekképviseleteket is.

Felkerestem ma *Feleki* László dr.-t, a szövetség főtitkárát, akit megkértem arra, nyilatkozzék előttem a „Torontal” számára a nagygyűlés céljáról és programjáról.

A kereskedelemügyi miniszter — mondotta a titkár ur — nemrégiben leiratot intézett a kamarákhoz és az ipartestületekhez, amelyben arra kérte meg ezeket, terjesszék eléje a központokkal szemben felmerült panaszokat és azokat a reformterveket, melyekkel a központok szervezetét megjavíthatni gondolják. A mi szövetségünkül akar menni a miniszter által kontemplált kereten, mert egy országos gyűlés keretében kívánja napirendre tűzni a kérdést, hogy megállapítsa, hogy a központok messze túllépték azt a munka- és hatáskört, amelyet a kormány részükre tervezett, teljesen letértek az altruista alapról és üzleti szervekké váltak.

Foglalkozni kívánunk a nagygyűlésen azokkal a kívánásokkal, amelyeknek megvalósítása a kereskedelem és ipar érdekében mulhatatlanul szükséges. Azt kívánjuk, hogy a központok működését szorítsák vissza az eredetileg kontemplált keretek közé, vagyis a központok a jövőben elsősorban a hadsereg szükségletének ellátásáról gondoskodjanak, gyűjtsék össze a nyersanyagot és a készáru, de az áru szétosztását, a fogyasztókhoz való juttatását, valamint a nyersanyag feldolgozását bízzák a legitím kereskedelemre és kisiparra, amelyek eddig teljesen ki voltak kapcsolva.

A nagygyűlésen adatokkal fogjuk kimutatni egyes központokról, hogy azok működése nemcsak felesleges, hanem káros is, mert megalkulásuk óta az üzleti körükhöz tartozó cikkek ára egyrészt óriási emelkedést mutat, másrészt a mennyiség rohamosan csökken és az egyes központok hatáskörébe tartozó árucikkek a fogyasztó részéről csak a megállapított maximális árak sokszorosáért szerezhetők be, a kereskedők útján, a legális kereskedelem kikapcsolásával.

Szó lesz a nagygyűlésen a központok ellenőrzésének kérdéséről is. Azon keretek között, amelyekben a miniszter mégis fenn akarja tartani a központokat, szükséges a közérdekekben az intenzív ellenőrzés, mert ma csak egyes miniszteri hivatalnokok vannak megbízva néha tíz központ ellenőrzésével is és így a legnagyobb jóakarattal sem képesek ezt a munkát lelkiismeretesen elvégezni. Itt azt követeljük a kormánytól, hogy a kereskedők, az iparosok, valamint a kamarák által megnevezett tagokból álló bizottság ellenőrizze az egyes központok működését, nyereségét és azt, hogy ez a nyereség milyen célokra fordítatik.

A kereskedőknek ma nincs meg az a megnyugvásuk, hogy az az áru, amit tőlük elrekviráltak, tényleg közcélokra fordítottatik. Azt hiszik a kereskedők, hogy ezekkel az árukkal egyes központok üzleti tevékenységet fejtenek ki. Szükséges, hogy a központok időről-időre jelentést tegyenek arról, hogy a nekik beszállított áruval mi történik. Vannak egyes áruk, melyeket a központok elrekviráltak, különösen a teksztíllárak között és amely árukról nem tudjuk, hogy mi történt velük. Néhol ezen árucikkek hónapokig tartó hevertetés után még mindig megvannak.

A titkár ur fenti nyilatkozatában válaszolt az országos gyűlés célját és programját. A tárgyalás keretében mód nyújtatik természetesen arra is, hogy konkrét panaszait a nagybecskereki kereskedők és iparosok is előadják és ezek a panaszok is belekerüljenek abba a memorandumba, amelyet ez ügyben a nagygyűlés a kormányhoz juttat.

Paál Jób.

HIRDETÉSEKET JUTANYOS ÁRERT KÖZÖL A „TORONTAL” POLITIKAI NAPILAP KIADÓHIVATALA.

Félmillió dohánycsempészés Nagybecskerekén.

Sonka és szüzdohány a földben. — Leleplezett csempésző konzorcium. — Negyven mázsa dohány, mint alaptőke. — A „Lizi néni” üzletei. — Temesvár-Szeged-Budapest és Bécs batyus asszonyai.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, április 20.

Nagyarányu dohánycsempészetről rántotta le a leplet a nagybecskereki csendőrség. Az egész délvidéket behálózó dohánycsempésző szövetkezet működött már régóta a városban. Gyakori eset Nagybecskerekén, hogy a jóhiszemű vidékit kapu alá vonja egy-egy rejtélyesen mosolygó szerb vagy sváb asszony és finom, fináncnemlatta dohányt kínál neki megvételre, persze busás áron. No és ki nem kap most a dohányon ezekben a — füsttelen napokban, amikor órákon át kell a trafik előtt ácsorogni, amíg egy kis dohányhoz jut az ember?

Torontál és Temes megye dohánytermő vidékei szállítottak a nagybecskereki csempészőknek szüzdohányt, amit azután ezek nagy haszonnal, mint vágott, cigarettadohányt szétvittek a szélrózsa minden irányába: Temesvárra, Szegedre, Szabadkára, Budapestre és Bécsbe. Tipikus alakjai e nagy városoknak a bánati „batyus asszonyok”, akik egészen bizonyos, hogy torontáli meg temesi magyar dohányt sóznak a nyakadra, óh nyájas olvasó, hamisítatlan heregovinai termék gyanánt...

Körülbeül negyven métermáza dohánymennyiség fordult meg a becskereki csempészők kezén. Ez megfelel — kilóját 100—120 koronájával számítva, mint ahogy a csempészők adták — félmillió korona értéknek.

A nagy detektív: a véletlen derített világosságot a nagybecskereki ügyre. Két nappal ezelőtt megjelent az itteni csendőrségben Weiserschán Istvánné 34 éves nagybecskereki jómódú földműves asszony, aki előadta, hogy Lénau-utca 46. szám alatti lakásának kertjében a rekvirálók elől elásott hetven kilogramm sonkát. Ez a sonka egy éjszaka eltűnt, ellopták.

Szalczér Sándor csendőr járásörmszter Pál Miklós alörmszter küldte ki lovasrendőrökkel, hogy nyomozzanak a sonkatolvajok után. A csendőrök sonkát ugyan nem találtak, de ehelyett más, szenzációs felfedezést tettek... Nyomozás közben ugyanis Heinrich Jánosné Kossuth-utca 2. szám alatti lakásán — künn a katolikus temető mellett van ez az új utca — gyanút keltett, hogy az istálló talaja

naegyon laza, süppedékes. Felásták a talajt és legnagyobb meglepetésükre nyolc zsák finom, szép sárga, leveles dohányt találtak a földben.

Egy másik asszonynál: Arva Mátýsné Vár-aljai-utca 44. sz. alatti lakásán hasonló körülmények között találtak a csendőrök négy zsák dohányt. Arva Mátýsné egy rendőr leánya, a férje elesett. A szomszédjánál: Szabó Lajosné-nál a faskamarában megtalálták a dohánycsempésző gépeket is, amelyekkel a leveles dohányt cigarettá- és pipadohánynak dolgozták fel.

A csendőrök az illatos zsákmanyt és a gépet lóra pakolták és bevitték a csendőrlaktanyába, ahol megkezdtek nyomban a felfedezett asszonyok kihallgatását.

A vallomásokból kiderült, hogy a sonkatolvajok ellen feljelentést tevő Weiserschán Istvánné egy Weld Ferencné nevű asszonnyal, akinek az ura Amerikában van, összevadászoltatta a torontáli és temes megyei dohánytermő vidékeken a dohányt, kilóját 40—60 koronáért. A dohányt azután Becskerekén feldolgozták és batyuban széjjelhordták Szegedre, Temesvárra, Szabadkára, Budapestre és Bécsbe. Kilójáért 100—150 koronát kértek és kaptak is.

Weiserscháné volt a „vállalat” finanszírozója, Weldné pedig a szervezője, a letke. Heinrichné a saját vallomása szerint maga körülbeül tizenkét métermáza csempészett dohányon adott tul.

A csendőrség a szenzációs fogásról természetesen nyomban értesítette a pénzügyőrséget amelynek közegei szintén nagy apparátussal nyomoznak. Hozzávetőleges számítás szerint mintegy negyvenötven métermáza dohány csempészéséről van szó.

Nagyon természetes, hogy nemcsak a vidék szivta a „Lizi néni” (így hívják maguk között a dohányos asszonyok Weiserscháné) dohányt, hanem füstölt abból Nagybecskerekén is nagyon sok szüzdohányt kedvelő ember...

Hogy milyen jó üzlet volt a csempészés, jellemző arra, hogy az egyik asszony, aki a háború kitörésekor még földhözragadt szegény teremtés volt, tizenhétézer forintért vett házat a napokban a Némétvárosban.

A pénzügyőrség a dohányt elkobozta és természetesen horribilis bírságot fog kiróni a csempészőkre. A csendőrség pedig tovább nyomoz, mert nincs kizárva, hogy nemcsak egyszerű kihágás, hanem bűnyűgy is kialakul még a nagyszabású csempészésből.

A temesvári m. kir. folyammérnöki hivataltól 396—1918. szám. 410

Árverési hirdetmény.

Mely szerint alulírott ezennel közhírré teszi, hogy a *Bégacsatorna védőtűzésein* ebben az évben termelt fü kisebb szakaszokban nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett eladatik.

Az árverés folyó évi április hó 24-én reggel 8 órakor az Ötvény község melletti bégacsatornai hidnál veszi kezdetét.

1. Április hó 24-én Temesvártól az ittebei hidig.

2. Április hó 25-én az ittebei hidtól Jankahidig.

3. Április hó 26-án Iktár—Budinceztől—Topolyig (kezdetét veszi d. e. 9 órakor az Iktár—budincezi hidnál) terjedő csatornaszakaszon.

4. Április hó 27-én az Öszényi hidtól Temesvárig (kezdetét veszi reggel 9 órakor az Öszényi bégacsatornai hidnál) és pedig mindenütt a helyszínen lesz az árverés a kir. folyammérnöki hivatal kiküldöttje által megtartva.

Miről a venni szándékozókát tájékoztatás céljából oly megjegyzéssel értesitem, hogy a kir. folyammérnöki hivatalnál és kir. csatornaöröknél, nemkülönbén a bégacsatornával szomszédos községek előjáróságainál ugy az árverés alá kerülő szakaszoknak részletes kimutatását, mint az árverési feltételeket mai naptól kezdve megtekinthetik.

Temesvár, 1918. évi április hó 5-én.

A hivatal főnöke:

Nemes József,

kir. műszaki tanácsos.

64° C.

LIPIK világhírdő biztosan gyógyít

Szlavonia)

anyagcsere-bántalmakat, gyermekbetegségeket, belső bajokat

FÜRDŐ, ISZAP, IVÓ, VIZ-, NAP- és VILLANYKÚRÁVAL.

Fürdővel, egyesített gyógypanzió. Vendég-ló, kávéház, cukrászda saját tüzemben. Kitűnő ellátás! Fürdők, lakások egy épületben. — Színházi zenekar. Prospekt utat küld a fürdőigazgatóság.

Radioaktív, alkalikus, sós jódos hőforrások. Vizgyógyintézet.

RAFFIA NINCS!

Kellő időben lássuk el magunkat

Szólókötöző papirspárgával.

Bármily mennyiségben kapható míg a készlet tart. Raktár. Azonnal szállítható Ára 100 kg kor. 850.—. Olcsóbb mint bármilyen más papirspárga. Kapható: 414

Papíráru Gyári és Kereskedelmi Részv. Társ. Budapest, VII., Rákóczi-ut 6. sz. 2

Telefon: 83—88. Sürgőnycim: Papirtextil Budapest.

Üzlet
a legforgalmasabb helyen
a Fő-utcán
eladó.
Bővebbet a kiadóban.

Pianinót
bérbevennék.
Ajánlatokat a kiadó-
hivatalba kérek. 493

Egy ügyes
cipőfelsőrész-ragasztónő
ki egyttal tűz is,
azonnal felvételik
425 Kónya Ferencnél.

Egy ügyes 426
szakácsnő
azonnali belépésre felvételik.
Bukovác Istvánné
Hunyadi-u. sarkán.

Egy 20 hónapos
pirostarka jól kifejtett
tenyészbika
eladó
Steyer Istvánnál
Nagybecskerek, Német-utca.
407

Viszketegséget, sümört, rüht
leggyorsabban elmulasztja a Dr. Flesch-féle eredeti
törvényesen védett **Skabofom Barnazsir,**
nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti posztos Dr.
Flesch-félét kérjünk. Próbátégely 2.30 K., nagy tégely
4 K., családi tégely 11 K. — Kapható a helybeli gyógy-
szertárakban vagy direkt a készítőnél rendelhető.
Dr. FLESCHE E. „Korona” gyógyszerára
Győr.
Vételnél a „Skabofom” védjegyre ügyeljünk!

Csak a szakszerű
baromftenyésztés,
mint, fő- vagy mellék-
foglalkozás, legjobban
— bevált —
keletető gépeinkkel
láthat el minden háztartást
hussal és tojással.
Fogyasztásra kész baromfi 7—8 hét alatt.
Csontörítő-gépeket,
mindenféle baromfi- és apróállat tenyésztési
berendezést legolcsóbban vásárol a
Nickerl és társa r.-t.-nél.
Kizárólagos vállalat szakszerű baromfi- és
apróállat-tenyésztőtelepek berendezésére.
BUDAPEST, 50. sz. V., Vilmos császár-ut 52.
Kérje azonnal az 50. számú árjegyzéket.

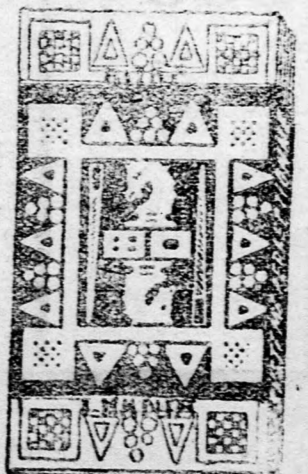
Aranyat kap a pincéjéből
ha sampiontermesztéssel foglalkozik. Semmi befektetés nem
szükséges, bármely pince, kamra, üres szoba alkalmas. 40—50
korona napi mellékkereset. Gombacsirát különként 5 koronáért,
öt kilót 20 koronáért használati utasításai küld:
Retek Lajos Cegléd, Gubody-u. 5.

Mint elismert kiváló szakember ajánlja csakis elsőrendű gyártmányú bécsi és angol rendszerű
zongoráit, harmoniumok, ugymint mindennemű
hangszereit és azok alkatrészeit jutá-
nyos árak mellett.
Genhardt Antal
első délvidéki hangszerkészítő és zongorahangelő
= Nagybecskerek. =
Telefonszám 246. 903 Telefonszám 246.

Van szerencsém az igen tisztelt
hölgyvilágnak szíves tudomására
hozni, hogy bécsi házamtól a legújabb
MODELL-BLUZOK
Etamin-szövetből megérkeztek és
megfelelő árakon kaphatók. Selyem-
kosztümekek, valamint tavaszi- és
nyári ruhák műhelyemben legmoder-
nebb kivitelben, mérték után sza-
bott megrendelésre készítettnek.
Kitünő tisztelettel:
WEHNER ANNA nőruhaterme
Kinizsi-utca (Club kávéház). 184

Téglagyári és Építőipari Részvénytársaság
Építési osztálya
Elvállal: házépületek teljes felépítését, épületek átalaki-
tását, épületek kijavítását, tetőcserepezési munkálatokat.
A munkálatokról költségvetést készít, az elvállalt mun-
kálatokat felelősséggel, saját embereivel, saját anyag-
val elvégzetteti. 416
Vízvezetékek létesítése, fürdőszobák építése,
mélykutak furása költségvetés szerint.
Homok, mész, cement napi áron.
Munkálatok felvételét írásbeli, vagy telefon meghívásra eszközözi
Városi iroda: Nagyhíd mellett Linyacski-féle ház. Telefonszám 67.

„CLUB” CIGARETTAPAPIR csak akkor valódi
ha az itt látható védjegyes képek rajta vannak
Minden csomag teljesen 100 lapot tartalmaz.
Utánzásoktól, melyek mind silányabb minőségűek óvakodjunk.

CSEPEPLÉSRE

házi tüzelésre, ipari célokra alkalmas

SZERBIAI BARNASZENET

minden mennyiségben azonnal szállít

TELEFON
35.

KURLÄNDER IMRE

hajózási vállalkozó, épületfa-,
tüzifa-, és szénnagykereskedő cég

Nagybecskerekén.

TELEFON
35.